

**РЕАЛІЗАЦІЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ЗВ'ЯЗКІВ
НА ПРИКЛАДІ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ «ДИФЕРЕНЦІАЛЬНА
ПСИХОЛОГІЯ» ТА «ПСИХОЛОГІЯ ЧАСУ»**

Джежик О. В.

*кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології
Національний університет «Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна*

Бондаревич С. М.

*кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри практичної психології
Одеський національний морський університет
м. Одеса, Україна*

«Диференціальна психологія» та «Психологія часу» – це навчальні дисципліни, навчальні програми яких укладені згідно вимог Стандарту вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 565 від 24.04.2019 року для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» за спеціальністю 053 «Психологія» [2].

Курс «Диференціальна психологія» спрямований на створення загальнотеоретичної та практичної бази, тобто на оволодіння загально-психологічним інструментарієм для успішного вивчення дисципліни «Психологія часу».

Диференціальна психологія досліджує типологічні відмінності, категорію індивідуальності, відмінності у прояві властивостей темпераменту, емоційної та мотиваційної сфери, індивідуальні особливості та діяльність, диференціально-психофізіологічні аспекти становлення професіонала, відмінності у долаючій поведінці, ставленні до здоров'я та інші індивідуально-типологічні та характерологічні особливості, що відрізняють одну людину від іншої. «Психологія часу» досліджує темпоральну організацію людини, що містить незалежні один від одного рівні, одиницю індивідуального психологічного часу людини, індивідуальні характеристики переживання часу, інтеріоризацію соціального часу та можливі корекційні підходи до темпоральної організації тощо.

Головною метою вивчення курсу «Диференціальна психологія» є розвиток у здобувачів вищої освіти професійного мислення та засвоєння

основних принципів, механізмів становлення і розвитку людської індивідуальності як цілісного феномену; засвоєння основних положень теорії та практики наукових досліджень структури індивідуальності на основі вивчення індивідуальних, типологічних та групових відмінностей між людьми, формування у здобувачів досвіду практичного застосування знань у повсякденному житті та в майбутній професійній діяльності [1].

В свою чергу дисципліна «Психологія часу» має на меті формування у здобувачів системи комплексних знань про проблеми психології часу як науки, навичок до конструювання майбутнього як вищої психічної функції, де основні механізми конструювання майбутнього – антиципація і формування образу майбутнього.

Завданнями навчальної дисципліни «Диференціальна психологія» є:

- сформувані уявлення про теоретико-методологічні засади та принципи, історію становлення та категорійно-понятійний апарат диференціальної психології;

- сформувані уявлення про актуальні проблеми диференціальної психології та сучасні дослідження особливостей розвитку життєвого шляху особистості;

- розвинути вміння обирати психодіагностичний матеріал з урахуванням індивідуальних особливостей особистості та володіти методами дослідження особистості;

- сформувані вміння втілювати елементи індивідуальної психокорекції у практику, використовувати на практиці прийоми візуальної діагностики особистості;

- сформувані навички досліджувати та обґрунтовано пояснювати феномени проявів індивідуальної неповторності особистості.

Завдання навчальної дисципліни «Психологія часу» полягають в опануванні здобувачами вищої освіти:

- базових наукових концепції часу, основних властивостей часу, історії досліджень психології часу;

- психофізіологічних механізмів розрізнення часу;

- основних концепцій психологічного часу і часової перспективи;

- особливостей сприйняття, репрезентації та конструювання часу в онтогенезі;

- методів діагностики психологічного часу особистості, тимчасової перспективи.

Отже, мета та завдання освітніх компонентів не пересікаються, проте взаємодоповнюються.

Розробляючи програми курсів «Диференціальна психологія» та «Психологія часу», ми орієнтувалися на формування у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання (ПРН), які сприяли б

формуванню комбінації загальних (ЗК) та спеціальних (СК) компетентностей.

Обидві програми орієнтовані на особистісний та професійний ріст майбутніх фахівців-психологів та сприяють формуванню спільних загальних та спеціальних компетентностей – знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності; здатності застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях професійної діяльності; здатності до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

Таким чином, викладання навчальних дисциплін в єдиному зв'язковому теоретико-концептуальному ключі дозволить майбутнім фахівцям-психологам завбачувати, передбачувати події ще до факту їх настання або безпосереднього сприйняття, мати уявлення про результат використання того чи іншого методу. Все вищезазначене є обов'язковими складовими успішної професійної діяльності.

Отже, перехід до засвоєння практичного психологічного інструментарію повинен відбуватись тільки за умови оволодіння основними знаннями про темперамент, характер, здібності, про основні теорії психічного розвитку та структури особистості. Фундаментальні психологічні дисципліни на кшталт «Диференціальної психології» покликані створити умовну внутрішню схему чи загальний психологічний образ людини, для того щоб фахівець міг орієнтуватися у сутності запитів та завдань, що ставить перед ним практика. Тому необхідним є логічний та структурований перехід від загальних теоретичних дисциплін до практико-орієнтованих, зокрема таких, як «Психологія часу».

Література:

1. Бондаревич С.М. Проблема часу і темпераменту при соматичних порушеннях : монографія. Одеса : Видавець СВД М.П. Черкасов, 2019. 353 с.

2. Про затвердження Стандарту вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти : наказ М-ва освіти і науки України від 24 квіт. 2019 р. № 557. URL: [https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standart y/2019/04/25/231-Sotsial.robota-bakalavr-VO.18.01.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standart%20y/2019/04/25/231-Sotsial.robota-bakalavr-VO.18.01.pdf) (дата звернення: 15.11.2023).